



NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2024-02-23 Nr. 4R-343-(1.17. Mr.)

Nacionalinės teismų administracijos
Vidaus audito skyriui

DĖL ŠAKINIO LIETUVOS TEISMŲ SISTEMOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS VEIKSMŲ PLANO 2022–2025 METAMS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANO VERTINIMO ATASKAITOS PATEIKIMO

Teisėjų tarybos 2022 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 13P-46-(7.1.2.) patvirtinto šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022–2025 metams (toliau – Planas) 7 straipsnyje nurodyta, kad centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Lietuvos teismuose atsakingas subjektas kiekvienais metais atlieka Plano įgyvendinimo vertinimą, kuriame pasisako apie įvykdytas priemonių plano priemones bei kliūtis, dėl kurių nėra ar nebus laiku įvykdytos tam tikros priemonės ir šio vertinimo ataskaitą pateikia Teisėjų tarybai ir Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui.

Vadovaujantis tuo, Teisėjų tarybai ir Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriui teikiame Plano priemonių plane 2023-iesiems metams suplanuotų veiklų vykdymo vertinimo ataskaitą.

PRIDEDAMA. 2023 m. Šakinio Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plano 2022–2025 metams įgyvendinimo priemonių plano vertinimo ataskaita, 21 lapai.

Direktoriaus vyresn. patarėjas

Justinas Bagdžius



LIETUVOS
TEISMAI





LIETUVOS
TEISMAI

2023 m. ŠAKINIO LIETUVOS TEISMŲ
SISTEMOS KORUPCIJOS PREVENCIJOS
VEIKSMŲ PLANO 2022–2025 METAMS
ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANO
VERTINIMO ATASKAITA

Vilnius
2023



IVADAS

2022 m. vasario 25 d. Teisėjų taryba, pripažindama, kad Lietuvos Respublikos teismai įvairiomis formomis susiduria su neteisėto kišimosi į teisingumo vykdymo veiklą bandymais; taip pat, jog korupcijos apraiškų egzistavimas teismuose nėra suderinamas su teisingumo vykdymu ir griaua visuomenės ir valstybės pasitikėjimą teismų vykdomu teisingumu, menkina išskirtinį teismo, kaip teisingumą vykdančios institucijos, konstitucinį statusą bei teisinės valstybės principą, nutarimu Nr. 13P-46-(7.1.2.) priėmė šakinį Lietuvos teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų planą (toliau – Planas) 2022–2025 metams ir jo įgyvendinimo priemonių planą 2022–2023 metams (toliau – Priemonių planas).

Šiuo nutarimu Teisėjų taryba nustatė aiškų teismų sistemos korupcijos prevencijos tikslą – kurti korupcijai ir bet kokio pobūdžio neteisėtai įtakai atsparią teismų sistemą, šalinti korupcijos rizikos teismų sistemoje grėsmes ir nubrėžė naują kovos su korupcijos apraiškomis teismų sistemoje kryptį – kova su korupcija ir bet kokio pašalinio neteisėto pobūdžio įtakai atsparios aplinkos kūrimas yra nuolatinis ir esminis kiekvieno teismuose dirbančio žmogaus uždavinys, kurio ignoravimas atsiliepia visos sistemos autoritetui ir padėčiai valstybėje.

Plano 7 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingas subjektas kiekvienais metais atlieka Priemonių plano įgyvendinimo vertinimą, kuriame pasisako apie įvykdytas Priemonių plano priemones bei kliūtis, dėl kurių nėra ar nebus laiku įvykdytos tam tikros priemonės.

Šioje ataskaitoje pateikiamas Priemonių plane 2023-iesiems metams numatytų priemonių vykdymo statusas, jų vykdymo vertinimas, taip pat analizuojamas suplanuotų veiklų santykis su Plane nustatytais siektiniais rodikliais. Ataskaitoje taip pat nurodomos ir papildomos veiklos, kurios buvo įgyvendintos 2023-aisiais metais siekiant stiprinti antikorupcinės aplinkos kūrimą teismuose, apžvelgiama per praėjusius metus pasikeitusi teisinė aplinka, galinti turėti įtakos tolesniam Plano priemonių nustatymui.

2022 m. kartu su ataskaita Teisėjų tarybai buvo pristatomi ir atlikto teismų sistemoje dirbančių asmenų korupcijos (ne)tolerancijos tyrimo rezultatai. Vis dėlto, šiais metais antrojo Lietuvos teismų korupcijos (ne)tolerancijos tyrimo rezultatų pristatyti negalima dėl per menko teismuose dirbančių asmenų įsitraukimo atsakant į tyrimo klausimus, dėl ko tyrimo rezultatai kol kas nėra reprezentatyvūs ir negali būti apibendrinti bei palyginti su ankstesnių metų duomenimis. Tikslinga tyrimą tęsti toliau, o, paraginus teismuose dirbančius asmenis apklausoje dalyvauti aktyviau, jo rezultatus Teisėjų tarybai pristatyti vėliau.

I. PRIEMONIŲ PLANO VEIKLŲ ĮGYVENDINIMAS 2023-AISIAIS METAIS

Plano 2 straipsnyje nustatyta, kad Plano tikslo – kurti korupcijai ir bet kokio pobūdžio neteisėtai įtakai atsparią teismų sistemą, šalinti korupcijos rizikos teismų sistemoje grėsmes – siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

- a) antikorupcinio sąmoningumo teismų sistemoje didinimu;
- b) veiklos skaidrumo ir atvirumo užtikrinimu;
- c) korupcijos prevencijos veiklos koordinavimu.

Kartu su Planu buvo patvirtinti Plano veiksmingumo vertinimo kriterijai ir jų siekiamos reikšmės 2025 metais:

Vertinimo kriterijus	Kriterijaus reikšmės	
	2021 m.	2025 m.
1 uždavinys – antikorupcinio sąmoningumo teismų sistemoje didinimas.		
Teismų sistemos atstovų, žinančių apie vykdomas korupcijos prevencijos priemones, dalis.	–	10 proc. didesnis nei nustatytas 2022 m., atlikus tolerancijos korupcijai tyrimą
Pranešimų apie galimus skaidrumo reikalavimų pažeidimus teismų sistemoje skaičius.	0	25 proc. išaugęs (lyginant su 2021 m.) pranešimų apie galimus skaidrumo reikalavimų pažeidimus teismų sistemoje skaičius
2 uždavinys – veiklos skaidrumo ir atvirumo užtikrinimas.		
Gyventojų, manančių, kad teismai yra korumpuoti, dalis.	38 proc. ¹	28 proc.
Gyventojų, teismų veiklą vertinančių gerai ir labai gerai, dalis.	44 proc. ²	50 proc.
3 uždavinys – korupcijos prevencijos veiklos koordinavimas.		
Priemonių, numatytų Veiksmų plano priemonių planuose, įgyvendinimas.	–	Įgyvendinta ne mažiau kaip 90 proc. numatytų priemonių
Antikorupciniu požiūriu įvertintų norminių teisės aktų projektų skaičiaus santykis su visų priimtų norminių teisės aktų projektų skaičiumi.	-	10 proc. daugiau antikorupciniu požiūriu įvertintų Administracijos ir

¹ Lietuvos korupcijos žemėlapis 2021.

² Gyventojų nuomonė apie teisėsaugos institucijas ir viešojo saugumo situacijos vertinimas (2020 m. tyrimas).

		Teisėjų tarybos priimtų teisės aktų projektų, nei nustatyta 2022 m.
--	--	------------------------------------------------------------------------------

Planas įgyvendinamas pagal Priemonių planą. Priemonių plane numatomos Veiksmų plano įgyvendinimo priemonės, siekiami rezultatai, jų įvykdymo terminai, vykdytojai bei vertinimo kriterijai (6 straipsnio 1 dalis). Plano įgyvendinimo priemonių vykdytojai pagal kompetenciją yra teismai, teismų savivaldos institucijos, Nacionalinė teismų administracija (toliau – NTA) ir NTA Mokymo centas (6 straipsnio 1 dalis).

I etapo veiklos Priemonių plane suplanuotos 2022 ir 2023 metams. Toliau, pagal Priemonių plane nustatytas veiklas, pateikiama informacija apie jų 2023 m. suplanuotų priemonių įgyvendinimą.

Vartojami trumpiniai:

1. AS – Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyrius;
2. CS – Centrinis už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą visoje teismų sistemoje atsakingas subjektas;
3. FBS – Nacionalinės teismų administracijos Finansų ir biudžeto skyrius;
4. ITS – Nacionalinės teismų administracijos Informacinių technologijų skyrius;
5. KS – Nacionalinės teismų administracijos Komunikacijos skyrius;
6. LITEKO – Lietuvos teismų informacinė sistema;
7. MC – Nacionalinės teismų administracijos mokymo centras;
8. MTBS – Nacionalinės teismų administracijos Mokymų ir tarptautinio bendradarbiavimo skyrius;
9. NTA – Nacionalinė teismų administracija;
10. PV – Nacionalinės teismų administracijos Projekto vadovas;
11. TRAS – Nacionalinės teismų administracijos Teisinio reguliavimo ir atstovavimo skyrius;
12. TT – Teisėjų taryba;
13. TVS – Nacionalinės teismų administracijos Teismų veiklos skyrius

Nr.	Priemonės/veiklos	Įgyvendinimo terminas	Atsakingi vykdytojai	Įgyvendinimo vertinimo kriterijai	Vykdymas
VEIKSMŲ PLANO TIKSLAS – KURTI KORUPCIJAI IR BET KOKIO POBŪDŽIO NETEISĖTAI ĮTAKAI ATSPARIĄ TEISMŲ SISTEMĄ, ŠALINTI KORUPCIJOS RIZIKOS TEISMŲ SISTEMOJE GRĖSMES.					

1 uždavinys – antikorupcinio sąmoningumo teismų sistemoje didinimas.					
7.	Organizuoti teismų vadovų mokymus organizacinės kultūros, lyderystės temomis.	2023-12-31	TT Mokymų ir tarptautinių ryšių komitetas, PV	Organizuoti ne mažiau kaip 1 mokymus per metus visiems teismų vadovams.	Vykdoma. 2022-04-06 ir 2022-09-05 suorganizuoti 12 ak. val. seminarai tema "Šiuolaikinio lyderio praktika" (dalyvavo 24 teisėjai). 2023 m. buvo suorganizuoti trys seminarai teismų vadovams, pavaduotojams ir teisėjams lyderystės tematika „Lyderystės strategijos ir darbuotojų motyvavimas“ Iš viso dalyvavo 46 dalyviai.
8.	Priminti teismų sistemos darbuotojams pareigą deklaruoti viešuosius ir privačius interesus.	nuolat	Teismų pirmininkai ar jų įgalioti asmenys, NTA, MC direktorius ar jo įgaliotas asmuo, CS	Teismų sistemos darbuotojams kas ketvirtį el. laišku primenama apie pareigą deklaruoti viešuosius ir privačius interesus.	Vykdoma. Palyginus su 2022 m. teismų pateiktais atsakymais apie Priemonių plano 8-tos priemonės vykdymą, galima konstatuoti, kad visi teismai ir NTA primena darbuotojams apie pareigą deklaruoti viešus ir privačius interesus, priminimus visiems darbuotojams siųsdami kas ketvirtį ir atėjus naujam darbuotojui. Pastebėtina, kad tokio priminimo praktika yra kiek skirtinga,

					pavyzdžiui, vieni teismai apie tokią pareigą praneša naujai priimtiems darbuotojams, kiti – kelis kartus per metus siunčia periodinius priminimus darbuotojams elektroniniu paštu.
9.	Vykdyti teismų, NTA darbuotojų viešųjų ir privačių interesų derinimo stebėseną, užtikrinti, kad priimant sprendimus pirmenybė būtų teikiama viešiesiems interesams, bei įtvirtinti priimamų sprendimų nešališkumą.	nuolat	Teismų pirmininkai ar jų įgalioti asmenys, NTA direktorius ar jo įgaliotas asmuo, CS	Užtikrinta privačių interesų deklaracijų pateikimo ir nusišalinimo instituto taikymo kontrolė.	Vykdoma. Kaip ir 2022 m. šią kontrolę nurodė vykdantys 20 iš 22 teismų (tik Tauragės ir Telšių apylinkės teismai nepateikė informacijos apie šios priemonės vykdymą). Palyginti su ankstesniais metais, sumažėjo teismų, kurie tik bendrai nurodė, kad „kontrolė vykdoma“, plačiau neapaiskindami kaip ji atliekami ir kaip naudojami kontrolės rezultatai (2022 m. – 6, 2023 m. – 3 (Klaipėdos, Marijampolės ir Plungės apylinkių teismai)). Tuo pačiu stebima, kad vis daugiau teismų perima kitų teismų gerąją praktiką, kai viešų ir privačių interesų deklaracijų teikimo kontrolę vykdantis teismo atitikties pareigūnas, nustatytu periodiškumu, patikrina deklaruoti privalančių asmenų pateiktas deklaracijas ir parengia pažymą teismo pirmininkui ir/ar skyriaus

					pirmininkui taip pat bylas teisme skirstančiam asmeniui, vertinant ar konkrečiam teisėjui skirstant ar priskyrus bylą, nekiltų viešų ir privačių interesų konflikto rizika.
--	--	--	--	--	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

2 uždavinys – veiklos skaidrumo ir atvirumo užtikrinimas.					
12	Vystyti savanorių tinklą visuose teismuose.	nuolat	KS, TVS	Užtikrinti, kad visuose teismuose, kuriuose būna didelis lankytojų srautas, būtų teismo savanoriai.	Vykdoma. 2023 m. metais savanorių tarnybai Lietuvos teismuose sukako 7 metai. Nuo 2021 m. pabaigos savanorius galima sutikti jau net 13-oje Lietuvos teismų: Vilniaus miesto apylinkės teisme, Regionų administracinio teismo Vilniaus rūmuose (buvusiame Vilniaus apygardos administraciniame teisme) esant poreikiui), Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme (esant poreikiui), Vilniaus apygardos teisme (esant poreikiui), Šiaulių apygardos teisme, Šiaulių apylinkės teisme, Klaipėdos apylinkės teisme, Panevėžio apygardos teisme, Panevėžio apylinkės teisme, Kauno apylinkės teisme, Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose, Telšių apylinkės teismo

					<p>Mažeikių rūmuose, Kauno apygardos teisme.</p> <p>Pagalba suteikta daugiau kaip 400 asmenų (2022 m. – 400, 2021 m. – 350); 2022 m. paramą teismo lankytojams teikė apie 50 savanorių; teismuose savanoriauta daugiau kaip 2 000 val. (2022m. – 2 000, 2021 m. – 1 000); suorganizuoti mokymai 15 naujų savanoriams iš visos Lietuvos (2022 m. – 23, 2021 m. – 23).</p> <p>2023 m. rugsėjo-spalio mėn. skatinant savanorystę Lietuvos teismuose bei siekiant pritraukti naujų savanorių buvo vykdyta savanorystės teismuose viešinimo kampaniją socialiniuose tinkluose.</p>
14	Sukurti elektroninį teisėjų ir pretendentų duomenų valdymo įrankį.	2023-06-30	AS, PV, ITS	Įdiegtas teisėjų ir pretendentų į teisėjus atrankos ir vertinimo el. įrankis, kurį naudojant bus efektyviau tvarkomi teisėjų ir pretendentų į teisėjus duomenys, užtikrinama duomenų apsauga, informacijos atsekamumas bei panaudojimo tęstinumas.	Vykdoma. 2022 m. birželio 20 d. buvo priimtas NTA direktoriaus įsakymas, kuriuo buvo inicijuotas Teisėjų ir pretendentų į teisėjus valstybės informacinę sistemos sukūrimas, kurios tikslas – informacinių technologijų priemonėmis valdyti Lietuvos Respublikos teisėjų duomenis,

				<p>pretendentų į teisėjus atrankos, vertinimo, teisėjų valstybinių pensijų skyrimo, teisėjų kvalifikacijos kėlimo ir kitus Lietuvos Respublikos teismų įstatyme numatytus procesus. Taip pat teisėjai, siekiantys karjeros, turės galimybę inicijuoti šiuos procesus elektroniniu būdu. Atkreiptinas dėmesys, kad šia elektronine priemone siekiama efektyvinti Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos, Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos darbą, valdant dokumentus elektroniniu būdu. Šioje sistemoje kiekvienas teisėjas turės savo elektroninę anketą, galės ją aktualizuoti, pateikti Administracijos duomenų teisėjų registre atnaujinimui. Numatoma elektronizuoti ir teisėjų registravimosi į mokymus procesus, sudaryti galimybes elektroniniu būdu valdyti ir organizuoti nacionalinių ir tarptautinių mokymų procesus ir su jais susijusią informaciją. 2023 m. šis elektroninis įrankis buvo sukurtas, ištestuotas ir</p>
--	--	--	--	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

					įdiegtas gamybinėje aplinkoje, tačiau sistemos paleidimui naudojimui reikalinga pabaigti duomenų migravimo darbus, pašalinti nustatytus sistemos veikimo trikdžius ir pabaigti rengti bei priimti sistemos veikimui aktualius teisės aktus.
15	Kelti teismo proceso vedimo kokybę.	2023-06-30	TVS, PV	Sukurtos ir įdiegtos visuotinai teismų sistemoje taikomos efektyvios teismo proceso vedimo metodinės priemonės, taip užtikrinant spartesnį teismo procesą, trumpesnę bylos nagrinėjimo trukmę, efektyvesnį teisės į teisingumą įgyvendinimą. Esant poreikiui, parengti teismo proceso vedimą reglamentuojančių visų lygių teisės aktų ir (ar) jų pakeitimų projektai.	Įvykdyta. NTA užsakymu Mykolo Romerio universiteto teisės ekspertų 2022 m. parengtoje Teismo proceso vedimo mokslo studijoje, be kita ko, pažymėta, kad teismo proceso vedimo kokybė skirtingose bylose gali iš esmės skirtis ne dėl baudžiamojo proceso normų taikymo, bet dėl konkretaus teisėjo pasirengimo bylai ir jo gebėjimų vesti procesą vadovaujantis proceso centruotumo ir operatyvumo principais. Taigi itin svarbu stiprinti teisėjų gebėjimus kryptingai vesti procesą baudžiamosiose bylose. Dėl to šios studijos pagrindu 2023 m. buvo išleistas Veiksmingo vadovavimo teismo procesui baudžiamosiose bylose praktinis vadovas, paruoštas siekiant padėti teisėjams tinkamai

					<p>pasirengti bylos nagrinėjimui teisme, efektyviai taikyti proceso vedimo įrankius, tinkamai surašyti ir paaiškinti sprendimus. Be to, supažindinimui su vadovu 2023 m. buvo pradėti vykdyti teisėjų mokymai „Teismo proceso valdymas baudžiamosiose bylose“ ir „Kokybiškų procesinių sprendimų rašymas“, kuriuos 2023 m. išklausė 76 asmenys. Mokymai tęsiami ir 2024 m. Dalis atliktos studijos pasiūlymų, susijusių su baudžiamojo proceso įstatymo pokyčiais šiuo metu įgyvendinami Teisėjų tarybos ir NTA atstovams dalyvaujant Vyriausybėje sudarytos darbo grupės, peržiūrinčios BPK reguliavimą, veikloje.</p>
16	Vykdyti iš teismų veiklos gaunamų žyminio mokesčio pajamų apskaitą.	nuolat	Teismų pirmininkai ar jų įgalioti asmenys, NTA	Teismų pirmininkai užtikrina žyminio mokesčio apskaitai reikalingos informacijos fiksavimą LITEKO ir iš teismų veiklos gaunamų žyminio mokesčio pajamų apskaitą.	Vykdoma. Teisėjų taryba 2021 m. gruodžio 20 d. nutarimu patvirtino žyminio mokesčio apskaitos teismuose taisyklės. Visi teismai nurodė vykdantys žyminio mokesčio apskaitą, taip imasi papildomų kontrolės priemonių įvertinti LITEKO įrašų apie

					įskaitytą/grąžintą žyminį mokestį teisingumą, vertina individualių bylų informaciją. NTA savo ruožtu nuolat konsultuoja teismus aktualiais klausimais, visą su žyminio mokesčio apskaitą susijusią informaciją yra išplatinusi teismų intranete.
22	Viešinti teismų pirmininkų, teismų pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų darbotvarkes.	nuolat	Teismų pirmininkai, teismų komunikacijos specialistai	Kiekvieno teismo interneto svetainėje skelbiamos teismo pirmininko, teismo pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų darbotvarkės.	Vykdoma. Visi teismai nurodė viešinantys teismų pirmininkų, teismų pirmininkų pavaduotojų, skyrių pirmininkų darbotvarkes. 2023 m. viešinti vadovų darbotvarkes pradėjo ir NTA. Vis dėlto, tenka pastebėti, kad buvo teismų (pvz., LAT), nurodžiusių, kad viešina teismo pirmininko ir skyrių pirmininkų darbotvarkes, tačiau teismo internetiniame puslapyje, skiltis „Vadovų darbotvarkės“ yra tuščia su užrašu „Informacija ruošiama“ arba teismų (pvz. Vilniaus regiono apylinkės teismas), nurodžiusių, kad darbotvarkes skelbia „pagal poreikį“, o teismo internetiniame puslapyje, skiltyje „Vadovų darbotvarkės“ nurodomas tik teismo pirmininkės interesantų priėmimo laikas.

23	Vykdyti teisinio švietimo renginius/diskusijas, susitikimus ir pan. su žiniasklaidos, visuomenės atstovais.	2023-12-31	TT, teismų pirmininkai, KS, teismų komunikacijos specialistai, PV	Per metus suorganizuoti bent 2 informacinio-educacinio pobūdžio renginiai skirtingoms tikslinėms visuomenės auditorijoms, siekiant supažindinti su teismų veikla ir didinti visuomenės žinias apie teismų veiklą, stiprinti teismų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą.	<p>Įvykdyta. 2023 m. Teismuose įvyko ekskursijos su 171 moksleivių ir studentų grupe. Taip pat priimtos 7 grupės iš trečiojo amžiaus universiteto.</p> <p>Aktyviai prisidėta prie Nacionalinės teisinių žinių olimpiados organizavimo.</p> <p>Dalyvauta projektuose „Open House“ ir „Kultūros naktis“.</p> <p>Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme, Lietuvos apeliaciniame teisme ir Vilniaus apygardos teisme iš viso sulaukta beveik 1000 lankytojų.</p> <p>Penktą kartą dalyvauta Birštone vykusiame diskusijų festivalyje „Būtent“.</p> <p>Lietuvos teismų pasiūlyta tema „Kiek įrodymų reikia, kad išteisintų ar nuteistų?“. LRT televizijos transliuota diskusija buvo peržiūrėta beveik 800 kartų.</p> <p>Iš esmės visi teismai nurodė organizuojantys ir savarankiškus edukacinius renginius.</p> <p>Rugsėjo 28 d. įvyko Teisėjų Tarybos inicijuota diskusija „Civilinis procesas pirmosios instancijos teisme: paprasčiau, bet ne prasčiau“. Ši diskusija</p>
----	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------	------------	-------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

					<p>YouTube kanale peržiūrėta daugiau nei 700 kartų.</p> <p>Konstitucijos ir Europos teisės dienos proga Lietuvos teismuose buvo teikiamos nemokamos teisinės konsultacijos „Jūs klausiate – mes atsakome!“. Praėjusių metų spalio 25 d. Lietuvos teismai suteikė konsultacijas daugiau nei 260 asmenų.</p> <p>Tęsiamas projektas „Diena su teisėju“. Šio projekto metu per kelias savaites su teisėjais susitiko 103 studentai iš 9 Lietuvos aukštųjų mokyklų. Viena iš projekto dalių buvo kūrybinis konkursas, kuriame studentai buvo kviečiami siųsti vaizdo klipus teisingumo tema. 4 geriausius vaizdo klipus įvertino ir apdovanojo kompetentinga komisija. Nugalėtojais tapo studentai iš Kazimiero Simonavičiaus universiteto, SMK Aukštosios mokyklos, Vilniaus universiteto ir Lietuvos Verslo Kolegijos.</p> <p>Gruodžio 11–15 dienomis buvo minima Teismų diena. Lietuvos didžiuosiuose miestuose</p>
--	--	--	--	--	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

					<p> apygardų teismai organizavo įvairius renginius: Klaipėdoje, Šiauliuose ir Vilniuje buvo organizuoti protmūšiai, kuriuose savo žinias galėjo pasitikrinti įvairių institucijų suburtos komandos, Panevėžyje vyko orientacinės varžybos, o Kaune galima buvo dalyvauti viešoje paskaitoje „Ekskursas po Kauno apygardos teismą“ bei dalininkės levos Grunskytės tapybos darbų parodos „Istorijos“ atidaryme. Vilniaus apygardos teisme taip pat vyko buvusios Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjos, Konstitucinio Teismo pirmininkės, Vilniaus universiteto docentės Danutės Jočienės paskaita apie Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudenciją. Gruodžio 15 dieną Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje iškilmingai paminėta Teismų diena. Renginio metu įteikti Teismų sistemos apdovanojimai ir pristatytas jubiliejinis Europos Komisijos Teisės tarnybos leidinys. </p> <p> Iš esmės visi teismai nurodė 2023 m. vykde savarankiškas </p>
--	--	--	--	--	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

					visuomenės teisinio švietimo iniciatyvas.
24	Vykdyti nuoseklią komunikaciją NTA ir teismų sistemos socialiniuose tinkluose.	nuolat	KS, teismų komunikacijos specialistai	Skelbiamos teismų sistemos aktualijos NTA ir teismų sistemos socialiniuose tinkluose (Facebook, LinkedIn, Instagram), stiprinant teismų bendruomenės atvirumą.	Vykdoma. vadovaujantis Teisėjų tarybos patvirtinta Komunikacijos strategija. Skelbiamos teismų sistemos aktualijos NTA ir teismų sistemos socialiniuose tinkluose (Facebook, LinkedIn, Instagram), stiprinant teismų bendruomenės atvirumą. Teismai panašaus pobūdžio renginius nurodė organizuojantys ir savarankiškai.
27	Inicijuoti teismų atstovų dalyvavimą radijo ir televizijos laidose, publikacijas žiniasklaidoje teismų veiklos temomis.	nuolat	KS, teismų komunikacijos specialistai	Inicijuota ir dalyvauta ne mažiau kaip 20 radijo ir televizijos laidų / parengta publikacijų per metus.	Įvykdyta. 2023 m. teisėjai teikė 1306 komentarus žiniasklaidoje (2022 m. – 925, 2021 m. – 1121). Teismai 2023 m. parengė 795 straipsnius ir pranešimus spaudai, NTA – 129 .
28	Vykdyti viešas TT posėdžių transliacijas.	nuolat	ITS	Tiesiogiai transliuoti visi vieši TT posėdžiai.	Vykdoma. Tiesiogiai transliuoti visi vieši TT posėdžiai.
29	Viešinti nustatytus korupcinio pobūdžio pažeidimus teismų sistemoje ir jų tyrimo rezultatus.	nuolat	CS, KS, teismų komunikacijos specialistai	Skelbiama informacija apie nustatytus netoleruojamus neteisėto poveikio teismų sistemai atvejus bei jų padarinius.	Vykdoma. Nenustatyta, kad būtų buvę pažeidimų, kuriuos būtų reikalinga viešinti.

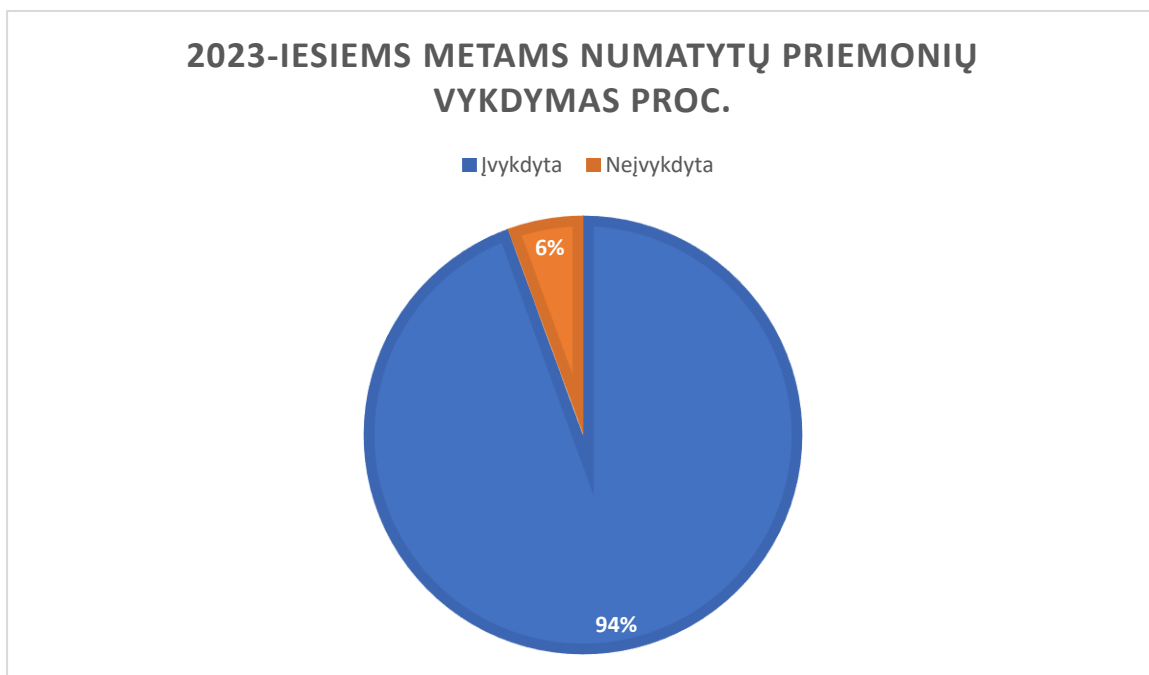
30.	Stiprinti teisėjų etikos standartų sklaidą.	2023-12-31	Teisėjų etikos ir drausmės komisija, AS, KS	Atnaujintas teisėjų etikos kodekso praktinis vadovas.	Įvykdyta. Vadovas atnaujintas ir paskelbtas 2022-12-12 https://www.teismai.lt/data/public/uploads/2022/12/d1_praktikos-vadovas.pdf
31.	Išnagrinėti fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe.	nuolat	Teismų pirmininkai ar jų įgalioti asmenys, CS, TT, NTA, MC direktorius	Laiku ir tinkamai reaguota į fizinių ir juridinių asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe teisme. Nustačius poreikį, pateikti pasiūlymai bei sprendimo būdai ir (ar) patobulinti teisės aktai.	Vykdoma. Teismai ir NTA nurodė visuomet laiku reaguoti į asmenų skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.), susijusius su korupcijos pasireiškimo tikimybe teisme. Tik Kauno apylinkės teismas ir Vilniaus apygardos teismas nurodė 2023 m. gavę kelis trečiųjų asmenų skundus dėl galimos korupcijos šiuose teismuose. Teismai, ištyrę ir įvertinę juose nurodytas aplinkybes, nenustatė korupcijos pasireiškimo atvejų. NTA 2023-iais metais gavo ir įvertino 3 tokio pobūdžio skundus. Nenustačius, kad skunduose pateikta informacija buvo pagrįsta, pareiškėjai buvo informuoti, kad joks tyrimas ar patikrinimas NTA kompetencijos ribose nebus pradėtas.

3 uždavinys – korupcijos prevencijos veiklos koordinavimas.					
33.	Teikti metodinę pagalbą teismams korupcijai atsparios aplinkos kūrimo srityje.	nuolat	CS	Esant poreikiui teismams teikiamos konsultacijos ir rengiamos metodinės priemonės korupcijai atsparios aplinkos kūrimo klausimais.	Vykdoma. Esant poreikiui teismams teikiamos konsultacijos telefonu, el. paštu ir rengiamos metodinės priemonės korupcijai atsparios aplinkos kūrimo klausimais. Dažniausiai teismai yra konsultuojami dėl efektyvesnio Priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimo
35.	Užtikrinti atsparumo korupcijai lygio nustatymo atlikimą.	2023-12-31	Teismų pirmininkai ar jų įgalioti asmenys, CS	Kartą per metus atliktas teismų sistemos institucijų atsparumo korupcijai lygio nustatymas.	Neįvykdyta. Korupcijos lygio nustatymas pagal LR korupcijos prevencijos įstatymą turi būti atliekamas pagal Vyriausybės nutarimu patvirtintą korupcijos lygio nustatymo metodiką. Ši metodika nėra priimta iki šiol.
36.	Įvertinti antikorupcinės vadybos sistemos LST ISO 37001:2017 diegimo teismų sistemoje tikslingumą.	2023-12-31	TT, CS, NTA	Remiantis atlikta tarptautinio korupcijos valdymo standarto diegimo teismų sistemoje kaštų ir naudos analize, priimtas sprendimas dėl standartų diegimo teismų sistemoje.	Neįvykdyta.

Priemonių plane suplanuotų veiklų 2023-iesiems metams vykdymo vertinimas

2023-iesiems metams Priemonių plane buvo numatytas 18-os priemonių (įskaitant vykdytiną nuolat) vykdymas. Iš jų neįvykdytos yra tik 2 priemonės, tačiau reikia pastebėti, kad 35 priemonė „Užtikrinti atsparumo korupcijai lygio nustatymo atlikimą“ buvo neįvykdyta dėl to, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė įstatymo nustatytu terminu nebuvo patvirtinusi Atsparumo korupcijai lygio nustatymo metodikos, pagal kurią toks nustatymas turėtų būti atliekamas. Dėl šios priežasties, atliekant Priemonių plano vykdymo vertinimą, ši priemonė neturėtų būti skaitoma.

Vadinasi iš 17-os numatytų priemonių yra įvykdyta 16-a priemonių. Tai reiškia, kad Priemonių plano įvykdymo rodiklis siekia **94,11 proc.**



Papildomų veiklų vykdymas

Be Priemonių plane numatytų veiklų vykdymo, tikslinga paminėti ir kitas su korupcijai atsparios aplinkos kūrimu Lietuvos teismuose susijusias veiklas, kurios buvo įgyvendintos 2023-iaisiais metais:

- 2023 m. sausio 27 d. nutarimu Nr. 13P-11-(7.1.2) Teisėjų taryba patvirtino **Lietuvos teismų skaidrumo politiką** – dokumentą, kuriuo teismuose brėžiamos skaidrumo ir atvirumo grįstos sistemos kūrimo gairės.
- Bendradarbiaujant su Vyriausybe ir Teisingumo ministerija nustatytos Nacionalinių kovos su korupcija priemonės III-ajam Nacionalinės kovos su korupcija darbotvarkės 2022-2033 uždaviniui „Siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo“. Nacionaliniai kovos su korupcija uždaviniai, susiję su teisingumo sritimi, pavesti nusistatyti ir apsispręsti patiems teismams sektoriniame (šakiniame) teismų sistemos korupcijos prevencijos veiksmų plane.

- Teisėjų tarybos atstovai buvo paskirti į aukščiausio lygio nacionalinių kovos su korupcija priemonių koordinavimo tarybą, vadovaujamą Ministro Pirmininko.
- 2023 m. gruodžio 11 d. pristatytas duomenis apie teismų veiklą atveriantis projektas „ATVIRI TEISMAI“. Inovatyvus internetinis projektas interneto svetainėje www.teismai.lt leidžia keliais pelės paspaudimais surasti ne tik statistinius duomenis apie gautas ir išnagrinėtas bylas visuose teismuose, teisėjų specializaciją, tačiau ir informaciją apie teismams skirtas lėšas, jų panaudojimą, teisėjų ir teismuose dirbančiųjų darbuotojų skaičių.

2023-iais metais taip pat daug dėmesio skirta teisėjų ir teismų darbuotojų kvalifikacijos, susijusios su korupcijos netolerancija kėlimui. Buvo pasiekta, kad antikorupcinio sąmoningumo stiprinimo standartas taptų sudėtine teisėjų kvalifikacijos tobulinimo bei naujai paskirtų teisėjų įvadinių mokymų programos dalimi, sukurtos ir vykdytos tokios mokymų programos kaip „Antikorupcinės aplinkos kūrimas“; „Tarptautiniai kovos su korupcija standartai. Lietuvos įsipareigojimai“; „Teismų sistemos vertybinis integralumas – esminė kovos su korupcija prielaida šalyje“; „Teismų skaidrumo politika: atvirumu grįstos organizacinės kultūros kūrimas ir palaikymas“; Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos konvencijos dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose ir jos reikalavimų (susijusių rekomendacijų) įgyvendinimas Lietuvoje. 2023 m. bendrai korupcijai atsparios aplinkos kūrimo mokymus išklaušė 157 teisėjai. Mokymai pagal šias programas tęsiami ir 2024 m.

Atskirai paminėtina ir gauta informacija apie atskirų teismų vykdomas savarankiškas bei papildomas veiklas, kuriomis stiprinama antikorupcinė aplinka bei imamasi su korupcija susijusių rizikų valdymo priemonių:

- Kauno apylinkės teismas nurodė, kad du kartus per metus atlieka darbuotojų netolerancijos korupcijai tyrimus, juos pristato darbuotojams susirinkimų metu. Šis teismas taip pat atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą teisme, sukūrė ir teismo viešose patalpose pradėjo transliuoti socialinę reklamą „Teisingumo nenupirksi“;
- Šiaulių apylinkės teismas 2023 m. liepos 31 d. parengė korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada Nr. VD-508(3.12.), kuri, vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 patvirtintomis Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patalpinta teismo internetinėje svetainėje, išsiųsta centriniam subjektui.
- Marijampolės apylinkės ir Vilniaus apygardos teismai nurodė periodiškai informuojantys darbuotojus apie pareigą pranešti apie pastebėtas korupcinio pobūdžio apraiškas teisėsaugos institucijoms.
- Vilniaus miesto apylinkės teismas parengė viešųjų ir privačių interesų deklaravimo pareigos atmintinę naujiems darbuotojams, rengė mokymus bei kitus edukacinius renginius teismo darbuotojams apie korupcijos pasireiškimą ir valdymo būdus.
- Utenos apylinkės teismas parengė atmintinę teismo darbuotojams apie korupcinio pobūdžio veikas ir atsakomybę už jas.
- Dauguma aukštesniųjų teismų nurodė, kad vykdytys administracinės veiklos priežiūrą bylų skirstymo bei viešų ir privačių interesų derinimo srityse.

Ateinančio laikotarpio veiklų planavimas

Teisėjų tarybos priimtas Planas ir juo siektini rodikliai apima 2022 – 2025 metų laikotarpį, tačiau plano priemonės nustatomos dviejų metų intervalu (2022-2023 ir 2024-2025 metai).

Minėta, kad 2023-iais metais buvo pasiekta, jog Nacionalinės kovos su korupcija darbotvarkės III-iojo uždavinio „Siekti veiksmingos korupcijos kontrolės ir nešališko, objektyvaus teisingumo vykdymo bei teisės viršenybės užtikrinimo“ priemonių įgyvendinimas buvo patikėtas pačiai teismų sistemai planuojant priemones Plane. Kartu buvo nustatytas priemonių įgyvendinimo rodiklis – **95 proc.** Plane atitinkamiems metams nusistatytų priemonių įvykdymas.

Tai reiškia, kad Planas ir Priemonių planas tapo nacionalinių strateginio planavimo dokumentų, kuriais kovojama su korupcija šalyje sudėtine dalimi, pagal kurios priemonių vykdymą, skaičiuojama valstybės pažanga kovoje su korupcija.

Toks sprendimas įpareigoja teismus atsakingai ir pamatuota nusistatyti bei vykdyti korupcijos prevencijos priemones.

Dar 2022-ųjų metų ataskaitoje buvo pastabėta, kad 2022 – 2023-iems metams nustatytos priemonės yra pakankamai skirtingos savo pobūdžiu ir apimtimi, dauguma jų suformuota ne kaip konkretaus rezultato siekiančios priemonės, bet kaip veiklos. Tai reiškia, kad pirmiau aptartas priemonių įvykdymas procentine išraiška įvertintas tiesiog pagal skaitinę (vienetinę) reikšmę, nors priemonės savo pobūdžiu ir apimtimi sunkiai palyginamos. Todėl siekiant užtikrinti Plano kriterijų pokyčių stebėseną ir vertinimą, rekomenduota planuojant kito periodo veiklas, atsižvelgti į naujausius strateginės valdysenos pokyčius ir priemonių planą struktūruoti taip, kad jame atsispindėtų priemonių, jomis sprendžiamų problemų ir siekiamo rezultato santykis.

2023 m. gruodžio 6 d. buvo kreiptasi į visų Lietuvos teismų pirmininkus su prašymu teikti siūlymus, kokios korupcijos prevencijos priemonės teismuose turėtų būti numatytos ateinančio periodo (2024 – 2025 m.) Plano įgyvendinimo priemonių plane. Į tokį prašymą sureagavo tik 9 teismai. Iš jų 1 teismas nurodė, kad pasiūlymų neturi, o dauguma siūlė tęsti tęstinių veiklų, kurios buvo nustatytos 2022 – 2023 metų periode, vykdymą. Tokia situacija, kartu su pastebėtu ženkliai atsakymų į Lietuvos teismų korupcijos (ne)tolerancijos tyrimo klausimus sumažėjimu, rodo teismuose dirbančių asmenų menkstantį dėmesį korupcijos prevencijos problematikai.

Dėl šios priežasties, **Teisėjų tarybai siūlytina suburti darbo grupę ar atitinkam komitetui pavesti parengti naujo laikotarpio Plano priemones, kurios turi būti nustatytos atsižvelgiant *inter alia* į nacionalinius kovos su korupcija uždavinius, EBPO atliktų vertinimų pateiktas rekomendacijas, rizikų nustatymo metu gautus duomenis.**